

JUSTITSMINISTERIET

Administrationsafdelingen

Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 19. juni 2014
Kontor: Budget- og planlægningskontoret
Sagsbeh: Michelle Argir Simonsen
Sagsnr.: 2014-0030-2029
Dok.: 1096871

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 689 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 6. marts 2014. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Tom Behnke (KF).

Karen Hækkerup

/

Rikke Freil Laulund

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 689 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministeren bedes redegøre for, hvilken hjælp der tilbydes varetægtsfængslede, der løslades som følge af frifindelse eller frafald af sigtelse, og hvem der yder denne hjælp til at komme tilbage til samfundet efter måske lang tids varetægtsfængsling.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet følgende udtalelser fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, Beskæftigelsesministeriet samt Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst følgende:

”Det følger af § 30 i bekendtgørelse nr. 339 af 12. april 2012 om ophold i varetægt (varetægtsbekendtgørelsen), at kriminalforsorgens institutioner skal vejlede og bistå en varetægtsarrestant for at begrænse de erhvervmæssige, sociale og personlige ulemper, der følger af varetægtsopholdet. Institutionen skal i den forbindelse bl.a. formidle kontakt til personer, institutioner og myndigheder, der efter anden lovgivning kan yde bistand.

Der er ikke i varetægtsbekendtgørelsen samme krav om udarbejdelse af handleplaner for varetægtsfængslede, som der er for afsonere.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har imidlertid oplyst, at det i kriminalforsorgen er besluttet, at der skal udarbejdes handleplaner for varetægtsfængslede, således at oplysninger fra modtagelsessamtalen indledningsvist skrives ind i handleplanen. Medmindre opholdet er kortvarigt, kan handleplanen derefter løbende udbygges, når der sker en øget afdækning af den indsattes situation og behov for indsatser. Det bemærkes i den forbindelse, at Københavns Fængsler (landets største arresthus med plads til ca. 550 indsatte) allerede gennem længere tid har udarbejdet handleplaner for de varetægtsfængslede og har i samarbejde med Københavns Kommune tilbudt besøg af Jobcentret tidligt i varetægtsfængslingen, således at der aftales kontaktperson ved f.eks. hurtig løsladelse.

Det er retten eller politiet, der træffer afgørelse om, hvorvidt en varetægtsarrestant skal løslades. Hvis en varetægtsarrestant løslades i forbindelse med et retsmøde, har den pågældende ret

til umiddelbart at forlade stedet. Det er herefter den pågældendes hjemkommune, der skal yde hjælp til den løsladte.

Det daglige samarbejde mellem kriminalforsorgen og de kommunale myndigheder om primært praktiske forhold omkring indsættelsen og løsladelsen tager udgangspunkt i ”Køreplan for god løsladelse” (udmøntning af det såkaldte projekt ”God Løsladelse”), samarbejdsaftaler, som kriminalforsorgen har indgået med de enkelte kommuner, samt reglerne for koordinering af handleplaner mellem kriminalforsorgen og kommunerne. Køreplanen beskriver, hvordan kriminalforsorgen og kommunerne mest hensigtsmæssigt samarbejder og koordinerer fra indsættelse til løsladelse, bl.a. i forhold til brugen af handleplaner.

”Køreplan for god løsladelse” omfatter ikke varetægtsfængslede og behandler dermed ikke samarbejdet mellem arresthus og kommune omkring løsladelse fra varetægt.

Direktoratet har dog oplyst, at der inden for rammerne af ”Køreplan for god løsladelse” i forbindelse med indgåelse af samarbejdsaftaler mellem kriminalforsorgen og kommunerne arbejdes på også at beskrive retningslinjer for hurtig orientering fra politi eller kriminalforsorg til kommunen ved løsladelse fra varetægt. Retningslinjer i forhold til løsladelse fra varetægt indgår på nuværende tidspunkt i mere end en tredjedel af de indgåede aftaler (31 ud af 89 pr. 18. marts 2014).

I de tilfælde, hvor spørgsmålet om løsladelse fra varetægt endnu ikke indgår i de konkrete samarbejdsaftaler, arbejder kriminalforsorgen i forbindelse med de årlige evalueringer af samarbejdet på at få inddraget det i aftalen. Baggrunden for, at det ikke som udgangspunkt indgår i alle aftaler er for det første, at varetægtsarrestanter ikke indgår i den oprindelige målgruppe for ”God Løsladelse” og for det andet, at dette ikke udelukkende kan aftales mellem kriminalforsorgen og den enkelte kommune, men også kræver andre myndigheders (politiets) medvirken.

Direktoratet har endelig oplyst, at kriminalforsorgen har besluttet, at der i løbet af 2014 skal etableres en ordning i alle kriminalforsorgens institutioner, så varetægtsfængslede automatisk får udleveret relevante kontaktoplysninger på kommune, Kriminalforsorgen i Frihed og andre myndigheder, således at den varetægtsfængslede ved løsladelse konkret ved, hvor der kan søges hjælp og støtte. Det bemærkes, at Københavns Fængsler gennem hele 2013 har udleveret de nævnte kontaktoplysninger til de varetægtsfængslede senest 7 dage efter indsættelsen.”

Beskæftigelsesministeriet har oplyst følgende:

”Generelt om indsatsen og regelgrundlaget

Der findes en række muligheder på beskæftigelsesministeriets område, for at hjælpe indsatte, herunder varetægtsfængslede, med overgangen fra fængsel til en normal tilværelse.

1. Hjælp til forsørgelse og boligudgifter

Efter gældende regler kan kommunen yde engangshjælp efter § 25 a i lov om aktiv socialpolitik til en person, der har søgt om uddannelses- eller kontanthjælp, indtil personen har ret til en hel måneds uddannelses- eller kontanthjælp. En person vil være berettiget til engangshjælp efter § 25 a, når personen ikke råder over midler til forsørgelsen af sig selv og evt. familien.

Engangshjælpen er en skønsmæssig ydelse, der højst kan udgøre et fastsat beløb pr. måned for personer over 25 år samt personer under 25 år, der er udeboende, på 5.712 kr. og for personer under 25 år, der er hjemmeboende, på 2.839 kr. (satsene er i 2014-niveau). Kommunen kan således yde op til en måneds engangshjælp.

Det betyder, at der ikke kan ydes engangshjælp eller engangshjælpen kan ydes med et mindre beløb, hvis ansøger og/eller ægtefællen selv råder over tilstrækkelige midler til hele eller dele af forsørgelsen frem til udbetaling af bagudbetalt kontanthjælp. Det kan fx være egne eller ægtefællens indtægter eller formue. Engangshjælpen er skattepligtig efter de almindelige regler.

Efter bekendtgørelse om uddannelseshjælp eller kontanthjælp til personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning af straf i fængsel eller arresthus (bek. nr. 90 af 27. januar 2014) kan der blandt andet ydes hjælp til dækning af rimelige boligudgifter under indsættelsen, hvis boligen bør bevares af hensyn til den indsatte benyttelse heraf under udgang eller efter løsladelsen. Det er en betingelse, at pågældende ikke selv har indtægter eller formue, der kan dække udgifterne. Overskrider perioden 6 måneder, skal kommunen undersøge, om boligbehovet kan dækkes på anden måde.

Hvis der ikke ydes hjælp til boligudgifter, kan der ydes hjælp til dækning af opbevaring af bohav, hvis der skønnes behov for det af hensyn til den indsatte tilværelse efter løsladelsen, og hvis betingelserne i § 81 i lov om aktiv socialpolitik i øvrigt er opfyldt.

Endvidere kan der i forbindelse med løsladelsen ydes hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter, der er nødvendige for den

indsattes tilværelse efter løsladelsen, hvis betingelserne i § 81 i lov om aktiv socialpolitik er opfyldt.

Hjælpen efter bekendtgørelsen er ikke skattepligtig.

Bekendtgørelsen finder anvendelse i forhold til indsatte, som efter bekendtgørelsen er personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning i fængsel eller arresthus.

2. Kommunerne anbefales ikke at lukke en persons sag, når pågældende skal afsone en kortere fængselsstraf

Den omstændighed, at det sker, at sager lukkes, når en person skal afsone en kortere fængselsstraf, har ofte været fremført som et problem i relation til hurtig afklaring af personens sociale og økonomiske forhold i umiddelbar forlængelse af personens løsladelse.

Derfor fremgår det af bemærkningerne til det ene lovforslag, som udmønter kontanthjælpsreformen, at særligt i forbindelse med indsatte med kortere frihedsberøvelsesperioder bør kommunen være opmærksom på, at det af resocialiseringshensyn vil være hensigtsmæssigt, at personens sag ikke lukkes, når den pågældende indsættes til afsoning. Tilsvarende gælder i forhold til varetægtsfængslede.

3. Samarbejde med kommunen ved udslusning

Det fremgår af aftalen om Kriminalforsorgens økonomi i 2013-2016 (flerårsaftalen), at der i forhold til dømte som led i en styrkelse af samarbejdet mellem kriminalforsorgen og kommunerne bl.a. skal gøres en indsats, så løsladte ikke står på gaden uden bolig eller forsørgelsesmulighed, og at der derfor skal udpeges ansvarlige for udslusningskoordination i kommunerne. Kriminalforsorgens aftale nævner ikke varetægtsfængslede. Selvom varetægtsfængslede ikke måtte være omfattet af aftalen om udslusningskoordinatorer kan det bemærkes, at alle, herunder varetægtsfængslede, generelt har mulighed for at kontakte kommunen, hvis de har brug for hjælp.

Kommunen skal endvidere samarbejde med Kriminalforsorgen på dette område, herunder særligt vurdere behovet for en mentor efter reglerne i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, der kan tage over, når Kriminalforsorgens indsats stopper.

4. Dataudveksling om indsattes løsladelsestidspunkt

Med kontanthjælpsreformen gives der mulighed for automatisk underretning ved indsættelse og løsladelse via det fælles datagrundlag i forhold til ydelser efter beskæftigelseslovgivningen, jf. § 63 i lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats.

Beskæftigelsesministeriet og Kriminalforsorgen drøfter i samarbejde en løsning om automatisk underretning. Der er ikke sat en dato for ikrafttræden af dataudvekslingen i aftalen om kontanthjælpsreformen.

5. Projektet High:five

Projekt High:five er finansieret af satspuljemidler og er målrettet unge op til 30 år, der er i risiko for marginalisering pga. kriminalitet eller tilknytning til kriminelle miljøer. Projektet vil kunne hjælpe varetægtsfængslede i målgruppen, såfremt de retter henvendelse til projektet, eller nogen retter henvendelse på deres vegne.

High:five har et bredt samarbejde med kriminalforsorgen og med virksomheder og kan hjælpe med rådgivning, der spænder fra en enkelt telefonsamtale til mere langvarige forløb, hvor High:five hjælper med kontakt til en virksomhed, mentortilknytning, kontakt til myndigheder og opfølgning under ansættelse (eller evt. uddannelsesforløb).

I øvrigt finder de almindelige regler i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og lov om aktiv socialpolitik anvendelse over for denne gruppe. Det betyder, at den løsladte kan modtage uddannelses- eller kontanthjælp, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt, herunder at personen ikke har indtægter eller formue, der kan forsørge personen fuldt ud. Det betyder også, at personerne kan være omfattet af en bred vifte af tilbud, herunder ret og pligt tilbud, som kan understøtte deres vej tilbage til arbejdsmarkedet.”

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold har oplyst følgende:

”Udgangspunktet efter den sociale lovgivning er, at hjælp til den personkreds, der nævnes i spørgsmålet, ydes ud fra samme grundlag som hjælp til andre borgere, der ikke har været varetægtsfængslet.

Kommunalbestyrelsen skal efter § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også rådgivning og vejledning. Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed eller efter anden lovgivning

Hjælp, der ydes af kommunen, skal som hovedregel ydes af borgerens opholdskommune, dvs. den kommune, hvor borgeren bor eller sædvanligvis opholder sig. Det følger af § 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Kommunerne har efter § 10 i lov om social service en generel forpligtelse til at sikre, at enhver borger kan modtage gratis rådgivning med det formål at forebygge sociale problemer og hjælpe borgeren over øjeblikkelige vanskeligheder. På længere sigt skal rådgivningen gøre borgeren i stand til at løse opståede problemer ved egen hjælp. Rådgivningen kan gives særskilt eller i forbindelse med anden hjælp efter lov om social service eller efter anden lovgivning, fx lov om aktiv socialpolitik.

Personer, der har været varetægtsfængslet har samme muligheder som andre borgere for at søge om fx hjælp til betaling af boligudgifter eller beboerindskudslån efter lov om individuel boligstøtte. Ansøgning om boligstøtte skal indgives til Udbetaling Danmark, der også udbetaler boligstøtte, hvis den bevilges, mens ansøgning om lån til beboerindskud skal indgives til kommunen, der yder lånet, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt.

Tidligere varetægtsfængslede, der ikke er folkepensionister, eller modtager førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig eller almindelig førtidspension har mulighed for at søge kommunen om hjælp i særlige tilfælde efter kapitel 10 i lov om aktiv socialpolitik. Hjælpen er målrettet borgere, som ikke selv har mulighed for at afholde særlige udgifter.

Det kan fx dreje sig om hjælp til betaling af rimeligt begrundede enkeltudgifter, hvis man har været ude for uforudsete ændringer i sine forhold, midlertidig hjælp til betaling af huslejeudgifter til udsættelsestruede lejere, hjælp til betaling af udgifter til sygebehandling, medicin, tandbehandling og lign., som er nødvendig og helbredsmæssig velbegundet, og som ikke kan dækkes efter anden lovgivning, hjælp til udgifter til samvær med egne børn under 18 år, og til et barns forsørgelse ved forældremyndighed uden forsørgelsespligt, samt hjælp til flytning, hvis flytningen forbedrer ansøgerens eller familiens bolig- eller erhvervsforhold.

Endelig har tidligere varetægtsfængslede også mulighed for at søge børnetilskud på lige fod med øvrige borgere. Børnetilskud ydes til forskellige målgrupper som hjælp til barnets forsørgelse. Det drejer sig bl.a. om børn af enlige forsørgere og børn, som ikke har to forsørgelsespligtige forældre. Der kan være ret til mere end en type børnetilskud. Nogle børnetilskud kræver ansøgning, mens andre tildeles uden ansøgning. Børnetilskud udbetales af Udbetaling Danmark.

Hvis det drejer sig om personer, der inden varetægtsfængslingen modtog folke- eller førtidspension kan der henvises til § 46

i lov om social pension og § 45 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Det fremgår af disse bestemmelser, at personer, der varetægtsfængsles, får udbetalt pension (folkepension og førtidspension) indtil udgangen af den måned, hvor strafafsoningen påbegyndes. Hvis pensionisten inden opholdet fik udbetalt sin pension forud, udbetales pensionen indtil udgangen af den måned, der følger efter måneden, hvor strafafsoningen påbegyndes.

Hvis der er rimelig udsigt til, at den pågældende vil kunne løslades inden for et tidsrum af omkring 6 måneder efter, at strafafsoningen er påbegyndt, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om, at den pågældende af pensionen kan få udbetalt et beløb til dækning af udgifter til husleje og lign. Udbetaling Danmark overfører beløbet til kommunen. Under varetægtsfængsling kan 6-månders perioden forlænges.

Hvis varetægtsfængslingen ikke efterfølges af en domfældelse, og pensionisten løslades, efterbetales pensionen for perioden med varetægtsfængsling, og pensionsudbetalingen genoptages.

Fængslet eller arresthuset skal give Udbetaling Danmark og kommunen meddelelse om indsættelsen og om tidspunktet for den forventede løsladelse, hvis opholdet påregnes at vare længere end den periode, hvor der kan udbetales pension.

Der kan ansøges om og tilkendes pension til personer, der indsættes til strafafsoning eller varetægtsfængsles bl.a. med henblik på, at pensionen kan udbetales fra den dag, hvor den pågældende løslades. Det er Udbetaling Danmark, der udbetaler folke- og førtidspension.”